

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oră 6 cr., a treia-oră 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Măcelarilor nr. 21.

Se prenumără și la poște și la librării.

În România:

a dnul Carol Schuler în București, strada Labirint nr. 4.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază

Un număr costă 5 cruceri v. a. san 15 bani rom.

Austriaca.

Imperiul răscolit de patimi naționale ni-a oferit în timpul din urmă câteva fapte, asupra cărora trebuie să atragem atențiunea și a publicului nostru.

În constituția Austriei s'a prevăzut — din partea liberalilor pe atunci (1867) la putere — dreptul limbilor de a nu pute fi desconsiderate nici în biserică, nici în școală, nici în oficii; în nici una din aceste sociale întocmiri nimeni nu poate fi constrins a se folosi de altă limbă, decât de a sa maternă; constituția a stabilit un principiu, care poate fi și este cu succes invocat în contra siluirilor limbistice.

Pe temeiul acestui principiu trecutul germanist se tot perde unde nu-i îndreptățit; o dislocare a terenelor limbilor se face în continuu; biserici, școli, oficii iau alte limbi, scuturându-se de hegemonia celei germane. Acest proces se face în continuu, dar' nu atât de iute, încât popoarele se nu aibă de luptat, nu atât de ușor, încât luptele se nu fie grele. Dar' aceste lupte sunt posibile: siluirea în alegeri nu împiedică purtarea lor în dietă și parlament, guvernele înfrunesc cel mult — și-i de ajuns și atâta — prin crearea de compromisuri între partidele naționale. Glasul dreptății nu-i sufocat, și ea va deveni cu încetul reală.

Guvernele nu sunt șefii curente, intolerante, cum ele sunt în noi.

Și curente intolerante sunt încă.

Slavismul, de pildă, luptă pe două limite, cu italianismul și germanismul. Acesta-i face însă opoziția cea mai serioasă înaintării lui. El a produs în zilele acestea o întemplieră de senzație și gravitate. Deputații germani, care alcătuiesc majoritatea dietei Stiriei, au propus în 7 Februarie a. c. o rezoluție, care are intențiunea de a face imposibilă crearea unui gimnasiu slovean în Stiria. Germanii prezintă chestiunea ca un mijloc de agitație, în vreme - ce presa lor zice, că gimnasiul din Cilli ar fi o lovitură dată în inima germanismului. Slovenii taxază rezoluția germană, ca o „excludere deplină din partea dietei a tuturor aspirațiilor îndreptățite naționale ale Slovenilor” și deputații lor, opt la număr, părăsind dieta, care, din cauza abstenenței Slovenilor, va fi de sigur disolvată, alegându-se din nou deputații ei.

Nu încapă îndoială, că Slovenii au voit să facă imposibilă discuția și votarea rezoluției, pe care, votându-se, Germanii ar fi exploatat-o în parlament în defavorul lor. Presa lor îi atacă aspru, dar' — îi apără cea conservatoare.

La noi Trefort 'și-a exprimat odată, înaintea alegătorilor sei, satisfacțiunea că deputații naționali au fost scoși din parlament și — cine a apărât vre-odată la noi o pretensiune dreaptă națională?!

Dincolo, în Graz, înșiși Germanii au revenit dela primul lor atac intransigent și la 9 Februarie au propus o rezoluție domolită exprimând speranța, că „la rezolvarea chestiunilor de instrucție în Stiria-de-jos, guvernul va îngriji ca abiturienților să li-se facă posibil ca după opt ani de studiu să cunoască perfect ambele limbi ale țării”. E un pas bun înapoi, deși nu-i încă cât dă principiul constituțional despre egală îndreptățire a limbilor.

Și acest pas înapoi îl făcu însuși un om de încredere al guvernului!

Un cas analog, dar' unanim admis, de egală considerare a limbilor țării s'a petrecut în Moravia. Cehii susțin, nu-i vorba, că Nemții au propus primirea limbii cehice în toate școlile medii din motive de utilitate, pentru a mijloci Germanilor prezența ca funcționari etc. între Cehi. Dar' nu se poate contesta că-i un raport de reciprocitate deplină ce au propus dinșii, și că aceasta înseamnă egală îndreptățire pe terenul școlăiei. Nu se poate deci micșora valoarea hotărârii dietei morave, care adaugă un nou teren la cel de până acum al limbii-cehe.

Interesant este și reflexul, pe care aceste întemplieri l-au avut și în Germania. Nimic iritat în ce a scris presa germană; nici un strigăt că germanismul este periclitat! Ba „Münchener Allgemeine Zeitung” dela 8 Februarie scrie chiar cu o surprinzătoare răceală următoarele șire:

„Nu se poate de altfel contesta, că în ultima generațiune limbile slave au câștigat o importanță potențată, și că la 1867 nu se putea ști că ele vor fi importante și pentru Germani. Din punct de vedere național azi este primejdie, dacă copiii germani din Moravia vor învăța ceheste, pentru-că simțământul național al Germanilor este în general mai slab, decât al Cehilor și nu-i o imposibilitate că de aici înainte trecerile Nemților în castele slave se se facă mai des decât până acum”.

Și totuși Germanii înșiși au făcut propunerea, pe care comitetul țării a lărgit-o și dieta a primit-o!

Cu pas sigur egală îndreptățire a limbilor face în Austria progrese mari. Desvoltarea acestei chestiuni — ni-o arată și probele de mai sus — face în Austria progrese, în Ungaria regrese. Se poate ca această stare să țină mult? Se poate ca noi să nu stăruim până la capăt — unde ne așteaptă învingerea — ca această stare să fie întoarsă în contrarul ei?

În Austria se petrec lucruri, care nu pot întârzia să aibă o înfrurire favorabilă asupra desvoltării Transleithaniei. Este prin urmare necesar ca ele să fie și din parte-ne urmărite cu atențiune și cu interes.

Ciangăii din România. În ședința dela 12 Februarie n. a Academiei maghiare György Endre a ținut o conferență despre Ciangăi. Cât de superficiali, ignoranți și soviniști sunt chiar și academicienii maghiari, se poate judeca și din următoarele trei afirmări ale lui György Endre: 1. El afirmă, că în România sunt 200.000 Ciangăi, urmași vrednici de ai lui Arpád; 2. zice că ei sunt crema societății din România; 3. cere pentru dinșii toate drepturile naționale, pe care le au (?) în statul ungar Românii!

Rutenii. Cât de bine urmăresc în Rusia stările naționaliste în Ungaria, dovedește și următoarea apăsare a ziarului „Moskovskia Vedomosti” despre Ruteni:

„Maghiarii au luat tot din mâna Rutenilor din Ungaria: școala, biserica, libertatea conștiinței, limba; li-au demoralizat preoțimea, inteligența și în urmă și poporul. Europeanii nici pe departe nu au tractat în așa mod cu Indienii din America, precum umblă Maghiarii cu Rutenii. Frații nostri sunt cu totul separați de noi și chiar și de străinătate. Ei sînt încungiuirați de un mur chinez și sînt îngrofați de vii în patria lor. Lumea din afară a încetat demult de a se mai gândi la aceste cadavre vii. Înurmătorii sau păzitorii lor de temnițe, Maghiarii nu se mai îngrijesc ca în acest imperiu al morții să străbată o rază de lumină și prin urmare nici nu se mai tem de vocea adevărului, care ar pute să arunce lumină asupra adevăratei stări actuale, în care se află Rutenii din Ungarii. Străinătatea, zice ei, nu se mai interesează de acestia, ear' înaintea celor din lastrul statului, se mândresc cu aceea, că atât de ușor au știut să isprăvească cu Rutenii din Ungaria”.

Fără îndoială a simțit durere, dar' după-cum 'mi-se părea, în ținuta și tonul prințului, după-ce 'i-am dat această explicație pronunțată, zăcea mai mult năcaz, mânie și mândrie ofensată. Regăsim din nou sub forma rafinată a bărbatului de lume pe copilul demerdat, ale cărui toane au fost totdeauna lege, și acestea odată fără îndoială vor sparge obiectul de jucărie, ce ar voi să-l iee.

Fața lui galbenă, aproape spălăcită, se desfigurase de durere; pleoapele 'i-se ridicau și se închideau ca tresăriri repezi și ochii aruncau asupra mea fulgere de furie.

Am intenția, zise el cu vorbe întreprupte, să fac din el un desperat... un nemernic... vreau să-l împing de nou în mocirlă, din care s'a lăsat să fie scos, numai de plăcerea mea... În etatea mea, nu mi pot gândi serios să rămân veduvă... fără îndoială vreau să aștept o parte mai bună... poate că într-o zi voi regreta, că 'i-am refuzat... Devi rău, dacă ești nenorocit... și multe asemenea, care cu părere de rău, 'mi-se păreau că sînt în contra bontonului. Recunoscu cu durere, că pe unde a trecut vițiu, totdeauna rămâne un rest de noroiu. În curubd trebuia să mă conving de aceasta și mai lămurit.

În sfârșit părea a recunoaște, nu numai că m'a ofensat pe mine, dar' că 'și-a călcat și demnitatea în picioare. Se reculese și se scusă, încercă să facă glumă din năcazul lui, și mă lăsă după împregiurări, destul de cuminte, rugându-mă, ca cu toate acestea să-mi păstrez prietenia mea. Îmi promisei, în gând însă jurai contrarul, căci nici-odată n'am avut

MOȚII

tombola pentru osândiții nostri.

Brașov, 26 Ianuarie v. 1895.

Exemple.

E laudabilă acțiunea inițiată de domnișoarele române de aici pentru a aduna obiecte dela femeile române, cu care să se facă loterie în București în folosul familiilor condamnaților nostri politici.

Femeile române au și grăbit să-și facă datorița.

Între multele contribuiri ce s'au făcut pentru scopul acesta, sînt de interes deosebit cele ale doamnălor și domnișoarelor din Munții-Apuseni sosite acum, care au stăruit să se trimită pe lângă alte lucruri și din industria națională a Moților nostri.

Frumoasă și bună idee.

Idea aceasta a electrisat și pe poporul din acel ținut de glorioasă tradiție istorică, în urma cărei idei s'a deșteptat în mijlocul lui un nobil entuziasm, ce s'a manifestat în fapte, care revarsă mare onoare asupra acestui popor al Moților.

Mercuria trecută sosesec la Brașov doi Moți, cu o căruță încărcată de vase de lemn, industria specială a Moților. Vre-o 200 de vase au adus; ciube-e, bote (donițe) cu capac și fără capac, fedeleșuri, vase de spălat, pentru prepararea untului etc., unele obiecte mici pentru copii etc., frumos lucrate, pe ele gravate cu ferul ars fel și fel de figuri și tot cu acest metod scris pe fiecare caracterisatoarele cuvinte: „Munții nostri aur poartă — și noi cerșim din poartă 'n poartă”. Aveau și două scrisori la ei, una dela d-na Aneta Fodor din Abrud, în care se spune, că drept răspuns la apelul d-șoarelor din Brașov se trimit aceste obiecte, „pe care le dau din toată inima bieții Moți pentru ușorarea iubiților nostri întemnițați”, la ce a contribuit mult și d-șoara Sofia Coteșel din Certegea și dl Ios. Gomboș din Vidra-de-sus, și altă scrisoare dela dl Gomboș, în care între altele se zice:

„Scopul, pentru care se arangiază acea tombolă, a îndemnat pe conlocutorul meu Costan Ciama, om cu foarte puțină avere, ca să iee asupra-și sarcina transportării acelor vase până la Brașov. Deci dînsul, fără să aibă în vedere ceva câștig material, face călătoria aceasta destul de îndepărtată, din Munții-Apuseni la Brașov, numai din iubire cătră cauza sfântă a neamului seu. Din cauza acesteia rog pe domni preoți și învătători din comunele, prin care trece acest Vidrean, să binevoască a-i da sfatul și spriginul lor, spre a pute acestia îndeplini cu succes sarcina ce 'și-a primit”.

multă încredere în el și și această puțină am pierdut-o acum cu deservire.

Trecură cinci sau șese zile. Înarmurită, că n'am mai revăzut-o pe Cécile, care de altcum n'avea obicei să lase așa pause lungi între vizite, mă hotărî să o cercetez, deși n'aveam multă speranță s'o găsec acasă. Avea obicei să iee dejunul când la una, când la alta dintre cunoștințele ei. Cu toate acestea o găsiu acasă și încă în societatea prințului de Viviane, care se așezase comod lângă cămin, vis-a-vis cu ea. Văzându-l aici, nu 'mi-am putut oprî impresia penibilă ce-mi stringea inima; știam că înainte de aceasta prințul nu-și pusese piciorul în casa Cécilei și ea se plânse amar din cauza aceasta. Această schimbare în obiceiurile lui mă atinse neplăcut, și năcazul meu nu 'mi-se micșoră, când din unele alusii, ce le scăpă, trebuî să află, că acestei vizite îi premerse una alta, cu câteva zile mai înainte, și că deja în aceeași seară se vor întâlni la doamna Godfrey, la care erau poftiți amândoi la masă. Nu puteam găsi o legătură între aceste împregiurări curioase, și în vorbele echivoce aproape amenințătoare, ce-mi spusese prințul la adio. Iubirea mea de soră față cu Cécile îi era bine cunoscută; își facuse el planul, să mă neliniștească cel puțin, transmitînd atențiunea ce eu n'o mai primiam, asupra celei mai bune prietene ale mele? Voia oare să-mi lovească inima printr'a ei, și să se răsbune prin ea? Ori-cât de nedemna și de desprețuit era o asemenea intenție, nu mai eram așa de neexpertă în viață, a nu ști, că sufletul amărit

Și acești oam-ni pleacă de-acasă în timp de iarnă pe drumul acesta lung și greu peste Câmpeni — Abrud — Zlatna, Alba-Iulia — S. Sebeș — Mercurea — Sibiu — Făgăraș până la Brașov.

Două săptămâni trebuie să facă drumul acesta. Și pe ei nu-i spărie nici drumul lung, nici iarna grea, nu, căci au în pieptul lor o inimă caldă, care bate pentru o cauză sfântă, de care sînt înflăcărați, au un suflet nobil și puternic care adănc îi emoționează și le procură petrecere în lungul lor, drum prin jocul drăgălaș al cugetărilor lor, ce li-se reprod. și ce le arată în frumoase tablouri rezultatul și fructul ostenelelor lor, și mai au și o conștiință clară: că își împlinesc o datoriță înaltă față de neamul lor.

O ce brav popor!

Și cum se mai poate să nu ne încredem în forța ce zace în noi, cum mai putem să ne îndoim în izbândă cauzei noastre, când astfel de popor e angajat a o deslega?!

Lecție și pentru noi, inteligența!

De năcazuri și neplăceri au trebuit să deie acești vrednici Români, aveau să călătorească prin Țeara-Ungurească. Pe drum, dincolo de Viștea, îi urmăresc doi gendarmi ungurești până la Șercaia, în ținutul Făgărașului, aci îi opresc în drum, îi pun la interogator, îi caută, le cere hârtiile, ce ar ave, le descarcă întreg carul cu vase, se uită prin ele cu deamăruntal, și după-ce nu pot afla nimic, duc pe unul la casarmă și îl palmuesc — de aceasta nu se poate lăsa nici un gendarm? vin ear' la car se apucă și de celalalt. Scri-sorile nu le-au aflat.

În urmă au trebuit să-i lase, căci li-s'a spus că e marfa lor din care trăesc. După multă osteneală sosesec și în Brașov. Aici caută familia dlui Mihail Stănescu, unde de un timp încoace acțiunea de natură națională își află cel mai laudabil îndemn și teren.

Aveau din Abrud adresa domnișoarei Mariana Tulia Stănescu. Aci au dat de o inimă românească și nobilă în persoana doamnei Octavia și domnișoarei Mariana Stănescu, dl Stănescu nu era în Brașov, care 'i-a ospătat și le-a dat locuință.

În ziua următoare ear' au luat drumul îndrêr cătră țeara lor.

Rău îmi pare, rău de tot, că nu am putut întâlni pe acești vrednici soldați ai cauzei noastre, să-i ved în față, să-i aud măr-turisindu-și gândul și să le pipăiu simțământul, curat, sfânt, care 'i-a încălzit două săptămâni pe drum pentru o idee, pentru o cauză.

Nu este popor pe fața pământului, care să întrecă pe poporul nostru din Munții-Apuseni, pe Moți.

FOIȚA „TRIBUNEI”

Păsărica.

Iacint, odorul casei — un scump mărgăritar înspre iubita-i doică se duce 'n goană ear': — „Mălină, vină 'ncoace, să vezi la pălărie, „Cum într'un bold înfiptă-i o păsărică vie. „E-așa de mititică și trebuie s'o doară!... „Hai, vină de-î dă drumul, să n'o lăsăm să moară. — „Drăguță, dar' aceea nu mai trăește-i moartă. „Azi pasări, drept podoabă, la pălării se poartă... — Îi moartă?... dacă-i moartă, ce-o pun la pălărie? Hai s'o 'ngropăm Mălină, că nime n'o se știe... Ioan Păun.

Ziarul unei femei.

— Roman —

De

Octave Feuillet.

Tradus de Lucreția Popescu

Capitolul XXI.

(Urmare).

„Trebuie așadar să mă declar”, zise el, „voiam să mai aștept puțin, ved însă, că a sosit acum momentul. Este adevărat, că 'mi-am repetat vizitele cam des, fără să mă gândesc, pentru-că sentimentele mele față de

al unui desfrănat e în stare s'o conceapă... Este adevărat, când se oferi să mă iee de soție, acest bărbat avea aparența a fi accesibil de unele sentimente nobile și serioase, dar' mă găsise frumoasă și n'avea alt mijloc a se pune în posesiunea persoanei mele.

Impacientă am așteptat până se duse abia plecase, și îngenunchiai înaintea Cécilei și îi sărutai mâinile: „Lasă-mă să vorbesc cu tine... vrei?”

„Vorbește, gură de aur! dar' vorbește iute... căci trebuie să mă îmbrac... tu știi că nu mănânc acasă”.

„Vrei să-mi faci o bucurie ne mărginit de mare, dragătu!.. Nu te îmbracă... trimite d-nei Godfrey, despre care nu se vorbește mult bine, câteva vorbe de scusă... și mănâncă la vechia credincioasa ta prietenă!”

„Ah, ear' cântecul cel vechiu!” zise Cécile rîzînd dar' cu puțină sinceritate. „Ei bine, să ne ușurăm cu deservire întrevedere — sînt de acord! Ce îmi reproșezi adevă?... Mă port rău, spune-mi, crezi tu asta?... Nu, nu o cred, tu știi, că sînt de tot simplă, cum am fost totdeauna: o mică ființă cu argint viu în vine, care iubeste mișcarea, veselia, lingșurile și dansul... în scurt deplina desvoltare a vieții... dar' în totul o mică creatură cuvințioasă, care nu face nimic rău, e devotată prietenilor și credincioasă bărbatului!... Ce vrei mai mult?”

(Va urma.)

Nu e întâmplare, că de atâtea-ori am avut să vedem: că Moții astfel se știu valora, încât trebuie să te închini înaintea lor. E în ființa lor: de a simți puternic și de a se valora cu hotărâre.

— siv.

Iubirea de neam.

Publicăm mai la vale caldă adresă, pe care d-șoarele și doamnele din Iași, o sută cincizeci la număr, au trimis-o d-șoarelor române din Sibiu. Originalul acestei adrese ni-a sosit la redacție astăzi. Este cea mai frumoasă și mai mângâitoare dovadă a iubirii de neam ce leagă laolaltă pe Românele de pretutindeni.

Eată adresa:

Iași, Decembrie 1894.

Stimate și iubite domnișoare!

Frumosul nostru tricolor, simbolul scump al unei naționalități mult cercate de îndelungi suferințe, nici-odată n'a fost așa de splendid ilustrat. Și această lucrare răpitoare i-au dat-o bărbați inspirați în lupte, sau tineri în toila unei sârbări, ori în focul unui dan strămoșesc.

Voi, fecioare iubite, alesele neamului românesc, voi ați imprimat tricolorului nostru acel farmec nobil, și nu într'un avânt de veselie, nu în emoțiunea unei solemnități, ci în împregiurări de grea cumpănă, într'un timp de apăsare și de prigoniri fără margini.

Dar scopul acestor rînduri nu este să vă aducem laude, mai puțin încă să vă îmbărbătam; noi ne apropiem de voi cu gândul, ca să ne încălzim la dragostea voastră înflăcărată pentru virtutea restiguită și hulită.

Dușmanii implacabili s'au așteptat să vă vadă plecându-vă capul cu pocăință și umilire, și voi ați pășit la masa judecării cu fruntea ridicată și ochii strălucitori de o nobilă mândrie. Ei s'au așteptat să vă vadă neunite și govritoare, și voi v'ați înfățișat însușite de spiritul unei solidarități exemplare. În sfârșit au crezut, că sub privirile aspre ale judecătorilor, are să vă cuprindă spaima, dar când ați apărut în atitudine demnă și hotărâte cu tricolorul strălucind pe piepturile voastre, publicul a tresărit, judecătorii și-au pierdut cumpătul, descurajarea și rușinea, ca un fer roșu, li-a străbătut sufețele.

Voi acuzatele ați fost judecătoria, și judecătoria osândiți.

Onoare vouă! Onoare mamelor, cari au știut, să sâdească în inimile voastre sentimente așa de mărețe și să formeze caractere așa de hotărâte.

În mijlocul prigonirilor celor mai înverșunate, în fața suferințelor de martir ale părinților și fraților vostri aruncați prin temnițe, nu ați pregetat de a vă călca pe inimile îndurerate și a striga cu o emoție generoasă: „Totul pentru națiune!”

De pe pământul unei țeri libere, venim să salutăm în voi libertatea cea mai sublimă, libertatea convingerilor puternice, de care se adrobesc ispitele, amenințările și cruzimile trușăului despotism.

Primiți, scumpe domnișoare, expresiunea cea mai sinceră a sentimentelor noastre de dragoste și admirațiune.

Urmează 150 subscrieri.

Dela Blaj.

„Trei sfinți”. — Balul studenților.

Ziua de „Trei sfinți”: Vasile, Grigorie și Ioan, pentru Blaj este o îndoită sârbătoare, fiind închinat gimnasiul Blajului patronajului acestor trei sfinți.

Ca și în tot anul, așa și acum, această zi a fost sârbătorită. S'a celebrat serviciu divin în catedrală, la care au asistat corpul profesoral și elevii dela toate institutele de învățământ din Blaj. În internatul Vancean cu acest privilegiu s'a sârbat și ziua onomastică a directorului internatului, Dr. Vasile Hosszu, la felicitarea căruia s'au prezentat toți profesorii precum și membrii gremului archidiecezan. Cu acest privilegiu s'a dat și un banchet.

Ziua de „Trei sfinți” este una dintre cele mai plăcute și cu dor așteptate, căci după datină veche în seara acestei zile se arangiază din partea profesorilor gimnasiului un „bal filantropic” pentru ajutorarea în cas de boală a studenților săraci, la care participă și studenții claselor VII. și VIII. gimnasiale. Afară de maiatul studenților, este unica petrecere la care pot să iee parte și studenții. Mulți ani de-arîndul balul acesta a fost cea mai animată și cea mai frumoasă petrecere din Blaj, ear în anul acesta, sunt convinși, că a reușit cel puțin așa de bine ca și în anii de mai nainte.

Blajul, orașelul liniștit, tăcut și piu, în gara aceasta și-a schimbat fața. Înaintea

Regele Carol și Liga.

În foaia „Budapesti Hirlop” din 10 Februarie sub titlul de mai sus se comunică următoarele:

Consulatul austro-ungar a făcut atent pe ministrul extern din București despre agitațiunile Ligei culturale întreprinse în Transilvania. Consulatul a documentat prin scrisori, că agenții Ligei culturale au adunat mii de subscrieri pentru o petițiune, pe care poporul român transilvănean dorește a o subțerne împăratului austriac.

În astă suplică vor cere Românii dela Maiestatea Sa amnestie, pentru agitatorii judecați din motive politice.

Această suplică va fi predată Maiestății Sale prin Dr. Vic. Mihali, metropolitul Blajului, care s'ar provoca la un cas precedent, în care la timpul seu primatela Ungariei încă a subțernut o rugare contra sistemului Bach, pe care Maiestatea Sa o primi și promise, a o lua la apărare. La atențiunea desvoltată din partea consulatului austro-ungar, ministrul de externe din București, a răspuns, ca în codicele penal român nu există §. prin care s'ar pute opri agitațiunile Ligei culturale; în această cauză numai regele român poate ajuta, în-cât își poate valida influența asupra conducătorilor Ligei culturale, ministrul de externe român aceasta a și pus-o în perspectiva consulatului.

În cercurile politice din România este fapt cunoscut, că regele a invitat la sine pe principele Ghica și pe alți susținători de ai Ligei, pe care i-a rugat să pună capăt acțiunilor proiectate prin Ligă față cu Transilvania, căci și aceasta nu va duce la scop, nu numai dar se compromite România față cu monarhia austro-ungară; deși pentru România este întrebare vitală, ca prietenia între România și Austro-Ungaria, din ce în ce să devină tot mai intimă, — până când Liga culturală nu-și va schimba acțiunea, poate ușor aduce cu sine răceirea amicitiei reciproce.

Principele Ghica și soții au mărturisit sincer înaintea regelui, că pe vorbele lor nu mult pond pune Liga, căci ei sînt elementele cele mai moderate în Ligă, în-cât ei aduc numai jertfe materiale; dar adevărații conducători ai Ligei culturale sînt irredentiștii români și emigranții transilvăneni. Aceștia s'ar pute opri numai pe cale justiciară de pe terenul de acțiune; dar despre aceasta nu se află paragraf în codicele penal.

Pe lângă toate, — răspune la acestea regele român — se spuneti Ligei culturale, că ar face o faptă anti-patriotică, dacă prin demonstrații s'ar turbura planul cabinetului Bánffy, care ținește și probează o împăciuire. Informațiunile mele temeinice și autentice nu mă lasă a mă îndoi despre aceea, că atunci, când împăratul și Regele Francisc Iosif a încredințat cu formarea cabinetului, această încredințare a fost strîns legată de condițiunea: că noul guvern maghiar va pacifica spiritele mult agitate, și pentru ajungerea scopului va proba cu o administrațiune dreaptă și conștiințe locale. Așa Liga culturală nu turbure cu demonstrații fără nici un rezultat scopul de pacificare al cabinetului Bánffy, căci prin aceasta numai pe moara contrariilor Românilor mănă apa.

Se înțelege, că toate palavrele ungurești trebuie primite sub cuvenitele reserve.

Din Bucovina.

De pe malul Sucevei, în 3 februarie 1895.

(Dieta Bucovinei. — Desbaterea unor chestiuni școlare. — Contele Goëss și politicienii noștri. — Rolul Sucevenilor. — Miseria xiaristică în Bucovina. — Două prelegeri publice. — Serata „Armoniei”. — Tinerimea română).

Parturiunt montes, nascitur ridiculus mus. Adevărate cuvinte cu privire la dieta noastră. Precum cetesc în ziare, discuția asupra chestiunilor școlare s'a continuat două zile și va mai ține; dar până acum ea consistă numai în pertractarea unor lucruri minimale; mai cu seamă nu sîntem de loc conșteși cu modul, în care dl Volcinski a crezut de bine să resolva chestiunea școlară în numele Românilor. Foarte bine se cunoaște și din răspunsul preșidentului țerii, al contelui Goëss, că de serioase au fost expunerile deputatului nostru; cuvintele contelui erau de multe-ori ironice și ne pare rău, că cauza noastră a suferit prin nedibăcia luptătorului. Constatăm, că preșidentul țerii a venit prea de grabă la acea convingere despre valoarea politicianilor noștri, care o avem noi acum demult, și drept aceea îi și pertractează astfel, precum reese din răspunsul dat dlui Volcinski. Din altă parte ne măneste, că contele Goëss a putut susține înaintea reprezentanților bastinași ai țerii, fără a fi potrivit, că pentru poporul bastinaș unica limbă salvatoare este cea nemțescă. Nu s'a aflat nici unul dintre reprezentanții poporului, care să fi putut răspunde preșidentului Goëss măcar cu o întrebare, d. e. cum există Galiția, unde toate școalele sînt naționale, unde lipsa limbii germane nu se consideră de un pericol pentru succesul armatei austriace într'un război eventual?

Dar contele Goëss a cunoscut de grabă și prea bine, cu cine are de lucru.

N'am mai pierd nici o vorbă despre acești politicieni: un lucru însă nu-l putem retăce, căci ne doare inima, când vedem, că pe zi ce merge, ne apropiem tot mai mult de prăpastie; lucrul acesta trist este lipsa totală a organizării noastre.

Și cum se ne organizăm, dacă nu putem afla năicărea starea adevărată a lucrurilor?

Toate afacerile naționale se resoală de vre-o cățiva buni, răi, cum i-a dat Dumnezeu, între patru pereți; masele nu află nimic decăt numai triste rezultate finale ale politice secrete.

Țeara întreagă vrea să fie clarificată asupra situației. În fața nenorocirii de acum ei i-a rămas încă credința în viitorul națiunii. Ea nu-i așa de slabă să creadă precum cred conducătorii actuali, că Românii trebuie să peară. Noi credem însă, că mai virtos acela trebuie să peară, care sapă groapa neamului seu!

Avem în Suceava un grup de oameni, care fără fanfare au înființat puternica societate „Școala română”, cu al cărei ajutor se trimit sute de tineri pe la școale.

Oamenii acestia desinteresati și devotați causei n'au nevoie de a fi glorificați; ei renunță bucuroși și la lauda „Gazetei Bucovinei”; gloria lor este o generațiune crescută și instruită de dinșii, care la rîndul seu va și chiar să întrecă pe învățătorii sei în ridicarea neamului.

Sucevenii se află într'o nedumerire cumpălită de un timp încoace; unicul ziar politic al Bucovinei se publica mai nainte la Su-

ceava. Încercînd Suceava ziarul fratelui din Cernăuți, a crezut că face un lucru bun. Săd Cernăuți control țerii. Astăzi ne aflăm fușelați; afară de niște frase goale și învechite nu aflăm nimic în organul publicistic din Cernăuți.

La aceasta nu s'au așteptat nici când Sucevenii. Principiile lor propagate fără interes personal se lipeș ca mazărea de părete de unele autorități egoistice din capitală, care nici în ochii străinilor nu mai înseamnă nimic. Dacă facem o privire asupra întregului vedem, că în Suceava se află o sumă bună de inteligență și caracter. De aceea socotim, că Sucevenii ar trebui să fie cei din-tău, care să exopereze o clarificare a situațiunii. Ei vor cere lămuriri de bună-seamă. Și de bună-seamă se vor minuna de răspunsul minnat ce-l vor primi dela oraculele politice din Cernăuți. (Va urma.)

Matricule de stat.

Ministrul de interne Desideriu Perczel, vine a se recomanda înaintea țerii cu două ordinațiuni referitoare la matriculele de stat. Cu executarea acestor ordinațiuni a încredințat ministrul de interne pe congregațiunile comitatense, această dispozițiune este o lovitură grea pentru autoritatea autonomă de care se bucurau până acum congregațiunile este o tăietură foarte simțibilă în demnitatea la care se aflau aceste congregațiuni; ministrul le pune la cale a executa un lucru, care este cu mult mai inferior, decăt să nu atingă greu imonitatea de care erau superbe aceste corporațiuni.

Aceste ordinațiuni în extras principal sînt următoarele:

I.

Reședința cercurilor matriculare.

Nr. 9500 II. Dela ministrul reg. de interne. Ordinațiune cerculară pentru toate congregațiunile comitatense.

Cercurile matriculare vor fi de două categorii. Unele vor fi compuse numai pentru o comună, altele pentru mai multe. Pentru stabilirea că care comună va pute fi clasificată ca singură să-și ducă matriculele, și cari comune vor trebui adunate într'un cerc, vor hotărî giurstarile locale, totuși de principiu la această împărțire și ca o înosură observândă, congregațiunilor le comunic următoarele:

Toate orașele cu magistrat propriu, comunele mari mai peste tot sînt acomodate pentru a avē în sinul lor cercul de matricule.

La compunerea cercurilor matriculare din mai multe comune s'au să se lua la apărare, ca comunele cercului să fie cât se poate de aproape de sediul central al cercului matricular, și în-cât va fi posibil numărul sufețelor din cerc să nu treacă peste 3000 și peste 34 comune să nu fie adunate într'un cerc. Să fie luate sub deosebită atențiune împărțirea cercurilor notariale, și mai ales să fie compusă în cerc de matriculare comune, cari au drumuri bune de comunicare și unde legătura cu centrul este ușor.

Este mai ales de însemnat, „că poporul după posibilitate să nu fie silit a merge mai departe la scaunul matriculelor de stat, decăt cum s'a aflat în trecut de conducătorul seu cu matriculele confesionale?”

La compunerea comunelor în cerc matricular, acea comună să fie menită pentru se-

șea. Încercînd Suceava ziarul fratelui din Cernăuți, a crezut că face un lucru bun. Săd Cernăuți control țerii. Astăzi ne aflăm fușelați; afară de niște frase goale și învechite nu aflăm nimic în organul publicistic din Cernăuți.

Mai este esențial la satorirea sedinului și aceea împregiurare, că poporul chiar în același loc sau aproape de dînsul, să poată primi și ceremonia bisericii după ritul observând.

II.

Cine să fie conducătorii matriculelor.

Nr. 9600/II

Că ce cualificațiune se pretinde dela conducătorii de matricule și substituții acestora și ce indivizi pot fi denumiți, despre aceasta dispune legea referitoare la matriculele de stat din 1894 art. 33 §§-ii 7 și 8, unde se zice apriat:

Conducătorii sînt a se numi dintre membrii antistiei comunale. În toate cercurile, unde se află în centru sau sediu individ apt din membrii antistiei, acela să fie menit în proiect pentru manipularea matriculelor. În așa locuri, unde centrul coincide cu sediul oficiului pretorial, acolo poate fi adus în proiect chiar și pretorul să conducă și matriculele.

Dacă în aceste locuri amintite, nu s'ar afla oameni apti în centrul sau sediul cercului matricular, se pot aduce și alții în combinare.

Cu denumirea conducătorilor de matricule este în legătură și întrebarea onorariului.

În privința aceasta dieta deja atunci, când s'a pertractat acest articol numai excepțional a pertractat onorariul, a făcut comput la prevenirea civilor, de altă parte pentru extrasele matriculare competențe obvenitoare în înțelesul §. 33 din principiu este al conducătorilor matriculari, dea numai din această parte și primește conducătorul matriculelor pentru serviciul prestat anumită remunera-re.

În proiectele făcînd despre remunerațiune nu se pot face hotărâri pozitive, căci la satorirea acestei sume s'au să se lua în considerațiune împregiurările locale, poziția și influența persoanelor care se oferesc spre acest serviciu. Toate acestea vor fi apreate cu destulă grijă din partea congregațiunilor.

În acestea sînt circumscrie toate considerantele care s'au să se observa și ministrul așteaptă dela congregațiuni să fie apreate, pentru pregătirea acestor raportări ca termin ultim este stabilită ziua ultimă din Martie a. c.

Față cu aceste ordinațiuni opinia noastră o putem resuma în următoarele:

1. În loc de introducerea căsătoriei civile și speșele grele ce vor pofti ducerea matriculelor, era cu mult mai bine dacă guvernul și dieta se gândia și din milioanele cheltuinde numai că să aibă matricule scrise ungurește, întemeia niște fabricii, în care să dea pîne și lucru poporului flămînd, din care o parte face răscoli alta emigrează de foame.

2. Matriculele de stat vor înghiți milioane și totuși nu vor fi conduse cu atîta conștiințiositate și autenticitate ca din partea preoților, antistiei și notarii în multe casuri știm ce plătesc!

3. Vor purta poporul din țeară pe toate drumurile, va fi silit a căsări la cele uși ale cancelariilor zilește până s'a îndura dl sau arăndașul a-i scrie cazul în matriculele păstrate în „chelnerai” colo lângă cerachiu, nu va găta repede ca bietul țeran să-și mai vindece amarul și jelea prin rachiu.

4. Preoții pentru trebuințele proprii și pe viitor vor duce tot așa matricule regulate ca în trecut, și despre casurile de botez

rința cu conștiințiositate, se pretinde mai puțin, decăt să se adăncească în sufețe și să scruteze tainele lor. (Sînt sigur că făcîndu-o aceasta s'întîmpina protestele energice și unanime ale — damelor). Tot în virtutea calității de raportor se pretinde însă, să dau o descriere mai reală și mai puțin indiscretă.

Fantasia înceastă, revine realul, — în-tră în acțiune raportorul:

Onorată redacțiune!

Vă rog să binevoiți a da loc în coloanele preuitului ziar ce redigiați, următoarelor:

Balul filantropic din Blaj, arangiat cu privilegiul zilei de „Trei sfinți” în favorul studenților săraci, a avut o splendidă reușită. Comitetul arangiator, compus din duii: N. Popescu, Emil Viciu, Aur. P. Bota, I. Prodan, Gavrilă Precup și I. Fodor, profesori, în frunte cu vrednicul preșident dl Ciriac B. Groze, au făcut tot posibilul ca numele bun de care s'a bucurat totdeauna acest bal să fie păstrat și de aici înainte. Sala a fost decorată frumos cu verdeturi și ghirlande din ramuri de brad. Într-o parte a salei de dans era construită garderoba și camera de toaletă pentru dame, deasupra, pe părete un transparent ordine de dans în colori naționale.

Balul a fost cercetat de aproape toată inteligența română din Blaj și de foarte mulți din provincie. Quadrilul și Romana s'au jucat în două coloane de peste 150 părechi. Plăcută impresie ni-a făcut împregiurarea, că a fost

frumos reprezentat costumul național; peste 10 dame erau îmbrăcate în costum, între care cel mai frumos a fost unul sârbesc și unul de pe Tîrnave.

O altă impresie plăcută ni-a făcut studențiunea. Deși foarte rară ocazie au studenții din Blaj, ca să participe la petreceri și să se inițieze în ale vieții sociale, ei prin prezentarea corectă și dispoziția corăspunzătoare, manifestată cu privilegiul acestui bal, au dovedit, că în Blaj afară de instrucțiunea temeinică elevii primesc dela profesorii lor și o bună educație cultural-socială.

Revenind la istorisirea evenimentelor, trebuie să amintesc, că în decursul serii între jocurile dansate cele mai multe au fost românești. Nu pot să trec fără să-mi exprim însă și regretul asupra unui lucru, că adevărată datinei de până acum, jocurile naționale „Călușorul” și „Bătuta”, cu această ocaziune nu s'au jucat. Petrecerea a durat în mijlocul unei animații perfecte până dimineața la orele 5. Reversatul zorilor ne-a aflat înșirați la „Sârbă”...

Eată și lista damelor și d-șoarelor prezente la această frumoasă petrecere, pe care le-am putut însemna în fugă:

Doamnele: Cornelia Deac, Rosalia Solomon, Nestor, Camila Pop, Amalia Papiu, Viciu, Nistor, Uilăcan, Livia Domșa, Solomon (directora internatului de fete), Vancea, Amalia Grama, Otilia Murdovan, Vlăsa, Muntean, Furca, Moldovan, Radu, Bontescu, Trifan, toate din Blaj; Bian (Făget), Pop (Săcel) etc.

D-șoarele: Elise Bodocan, Melani Brădușan, Virginia Solomon, Net Vancea, surorile Simtion, surorile Barit, Hortensia Groze, Silvia Moldovan, Maior, Turcu, E. Iclozean, Bontescu, Bărbat, Ana Rusan, Păcurar, Murtean toate din Blaj; Măcelar (Mercur), Cutean (Hăgeț), Jurca, Eugenia Tăbăcar și Simtion (toate trei din Sibiu); Săbăduș (Pănade), German (Găbăduș), Vlăicu (Hosusău), Șchiau (Iclod), Dăcală (Cetatea-de-Baltă), surorile Dobrescu (Sebeș), Petricaș (Sân-Craiu) etc.

Afară de inteligența din loc am observat pe domni: I. Macaveiu, protopop din D.-Sân-Mărtin; Dobrescu, protopop din Sebeș, Russu Șirianu, redactor din Sibiu; Bian, proprietar din Făget; Văleriu Pop, proprietar din Saad; Miron Dăcală, preot din Cetatea-de-Baltă; Hădrea, preot din Mănărade; Pătruț, proprietar din Teuș; Ioan Dolean, student în drept (Sibiu).

Atât între dame cît și între domni sînt mulți, al căror nume nu l'am putut afla sau le-am putut însemna în grabă, pentru că rog scusele și binevoitoarea lor indulgență.

În speranță, că onorata redacție va binevoi să publice acest mic raport.

Rămân al d-voastre colaborator fid.

d.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 11 Feb. n. 859

„Zwei Wappen“.

Produce diverse	Soiul	Cursul	
		dela	pană
Sém. de trif.	Lucernă ungurească	40.—	52.—
„	roșie	59.—	67.—
Oleu de rap.	rafinat	—	—
Uns. de porc	dela Pesta	48.25	48.75
„	dela țeară	—	—
Slănină	svântată	41.50	42.—
„	afumată	47.—	48.—
Său	—	—	—
Prune	—	—	—
Lictar	slavon, nou	15.—	15.50
„	bănățenesc	14.—	14. 0
Miere	brută	—	—
„	galbină străcurată	—	—
Ceară	de Rosenau	—	—
Spirit	brut	—	—
„	Drojdite de spirit	—	—

Din 19 Ian. v. — 4 ore p. m.	Cassa.
Renta rom. per 1875 5%	100
Renta română amort. 5%	97
Renta (Schuldverschreib.)	09 ¹ / ₂
Oblig. de stat C. F. R. 6%	100 ¹ / ₂
Renta rom. (Rur. conv.) 6%	87 ¹ / ₂
Împrumutul municipal 5%	—
Scrisuri func. rurale 5%	—
Scrisuri func. rurale 7%	—
Idem urbane 7%	—
„ „ 6%	102
„ „ 5%	87
Banca-Nat. (100 lei vers. intr.)	1468
Soc. Dacia-Rom. (250 lei vers.)	420
Soc. de Asig. Nat. (200 lei vers.)	437
Soc. rom. de reasig.	118
Soc. de cou (250 lei vers.)	106
Oblig. Cassel Pensionilor	280
Oblig.	—
Schimb.	—
Londra 3 luni	—
„ cek	—
Berlin 3 luni	—
„ cek	—
Paris 3 luni	—
„ cek	—
Vienna	—
„	—
Agio	—

Proprietar: T. Liviu Albini.

